

ATEITININKŲ FEDERACIJA

J.a. kodas: 191956728

Adresas: Laisvės al. 13, LT- 44238 Kaunas

Kontaktai: tel. +37069928557, el. p.: af@ateitis.lt

Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministrui

POZICIJA

DĖL MOKYKLŲ DUOMENŲ VIEŠINIMO

2024-12-23

Vilnius

2024-09-05 Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija inicijavo viešas konsultacijas dėl švietimo sistemos duomenų teikimo apimčių. Ministerija nurodė, kad nuo šių (2024-2025 m.) mokslo metų neskelbiami labai specifiniai mokyklų duomenys: mokinių, laikusių brandos egzaminus ir gavusių tam tikrus vertinimus, skaičiai. Ateitininkų federacija, būdama viena seniausių ir didžiausių Lietuvoje veikiančių jaunimo organizacijų mano, jog viešas mokyklų duomenų skelbimas yra būtinas siekiant užtikrinti švietimo kokybę, skaidrumą ir atsakomybę visuomenei. Remiantis žemiau nurodomais tarptautiniais tyrimais, galima teigti, kad viešai prieinami mokyklų duomenys ne tik padeda gerinti akademinius rezultatus ir ugdymo kokybę, bet ir skatina sveiką konkurenciją bei stiprina demokratinius procesus. Tokie duomenys suteikia galimybę efektyviau vertinti švietimo sistemą, dalyvauti sprendimų priėmimo bei prisideda prie visuomenės sąmoningumo ir pilietiškumo ugdymo.

Duomenų apie šalies ugdymo įstaigas bei jų veiklos rodiklius viešinimas yra būtina priemonė užtikrinant švietimo kokybę, skaidrumą ir atsakomybę visuomenei, o tai ypač akcentuojama tiek Europos Komisijos, tiek Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – OECD) tyrimuose bei Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Europos Komisijos 2020 m. tyrimas¹ parodė, kad viešai prieinami mokyklų duomenys skatina mokyklų

¹ European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2020). *Education and training monitor 2020 : executive summary*. Publications Office.
<https://data.europa.eu/doi/10.2766/581621>.

konkurenciją ir motyvuoja siekti aukštesnių standartų, o tai prisideda prie geresnių mokinių akademinių rezultatų ir ugdymo kokybės. OECD 2016 m. išvadose² pabrėžiama, kad vieša informacija apie švietimo rezultatus stiprina švietimo sistemos atskaitomybę ir leidžia tėvams, mokiniams bei visuomenei aktyviau dalyvauti sprendimų priėmimo procese. Be to, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas numato, kad vieši mokyklų veiklos duomenys yra esminiai skaidrumui ir demokratijos principams užtikrinti. Šių duomenų prieinamumas ne tik leidžia visuomenei stebėti švietimo kokybės rodiklius, bet ir skatina diskusijas dėl švietimo reformų, prisideda prie pilietiškumo ugdymo bei stiprina visuomenės gebėjimą objektyviai vertinti viešųjų paslaugų efektyvumą. Taigi, viešas mokyklų duomenų prieinamumas tampa esminiu veiksnio kuriant pažangią, sąžiningą ir rezultatyvią švietimo sistemą, grindžiamą viešojo intereso apsauga ir piliečių teisėmis.

Viešas mokyklų duomenų skelbimas yra esminis veiksnys švietimo kokybei ir skaidrumui užtikrinti. Europos Komisijos tyrimai rodo, kad prieinami duomenys skatina mokyklų konkurenciją ir gerina mokinių pasiekimus, todėl galima išskirti keletą pagrindinių argumentų, kodėl šis viešinimas yra toks reikšmingas:

- Švietimo kokybės gerinimas – vieši duomenys skatina konkurenciją tarp mokyklų, motyvuoja jas siekti aukštesnių standartų, kas prisideda prie geresnių mokinių akademinių rezultatų.
- Atsakomybė ir skaidrumas – viešinant duomenis stiprinama švietimo sistemos atskaitomybė visuomenei, suteikiant galimybę stebėti švietimo kokybės rodiklius.
- Aktyvus visuomenės dalyvavimas – vieša informacija leidžia tėvams, mokiniams ir visuomenei dalyvauti sprendimų priėmimo procese, stiprina pilietiškumą ir demokratijos principus.
- Viešojo intereso apsauga – viešas duomenų prieinamumas užtikrina visuomenės teisę į informaciją ir stiprina švietimo sistemos efektyvumo kontrolę.

Ateitininkų federacija yra įsitikinusi, jog mokyklų duomenų viešinimas yra būtinas užtikrinant švietimo kokybę, skaidrumą ir atsakomybę visuomenei. Todėl **raginame** toliau viešinti ugdymo įstaigų duomenis apie mokinių brandos egzaminų rezultatus bei siūlome paruošti kokybišką mokyklų vertinimo sistemą, kuri būtų paremta objektyviai išmatuojamais kriterijais, kad galėtume kurti pažangią ir sąžiningą švietimo sistemą, atitinkančią atviros ir pilietiškos visuomenės bei valstybės principus.

Pirmininkas

Gediminas Plečkaitis

² OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/eag-2016-en>.